

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ

Актуальність теми полягає в тому, що принципи нотаріальної діяльності - це основні положення, що визначають зміст і сутність нотаріального права України, характеризують організацію та діяльність нотаріальних органів, визначають найсуттєвіші риси цієї галузі права, а також є тими основоположними засадами, дотримання яких веде до забезпечення виконання завдань, які законодавством покладені на органи нотаріату.

Правове регулювання діяльності нотаріату обумовлює коло повноважень, які неодмінно базуються на певних принципах.

До системи принципів нотаріального права входять наступні принципи:

Принцип законності зокрема полягає в тому, що нотаріус у своїй діяльності керується законами України, постановами Верховної Ради України, указами й розпорядженнями Президента України, постановами й розпорядженнями Кабінету Міністрів України, а на території Автономної Республіки Крим - ще й законодавством цієї автономної республіки, наказами Міністра юстиції України, нормативними актами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. У межах його компетенції нотаріус вирішує питання, що впливають із норм міжнародного права, а також укладених Україною міжнародних угод (ст. 7 Закону України «Про нотаріат»).

Принцип диспозитивності полягає в тому, що нотаріальне провадження може виникнути, як правило, тільки з ініціативи заінтересованих осіб, а не нотаріальних органів. Так, подання заяви як засобу порушення нотаріального процесу передбачено ст.57, 67, 70 Закону. У статтях 80 - 82 Закону вказується, що посвідчення фактів знаходження громадянина живим, перебування громадянина в певному місці, тотожності громадянина з особою, зображеною на фотографії, здійснюється на прохання громадянина.

Принцип неупередженості особи, що вчиняє нотаріальні дії. У відповідності зі ст.9 Закону нотаріус та посадова особа, які вчиняють нотаріальні дії, не вправі вчиняти нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівником даного виконавчого комітету.

Принцип безпосередності полягає в наступному: а) при здійсненні нотаріальної дії повинні безпосередньо бути досліджені певні документи (ст.42 Закону) і встановлені особи громадян, що звернулися за вчиненням нотаріальної дії (ст.43 Закону); б) нотаріально посвідчені угоди, а також заяви та інші документи мають бути підписані в присутності нотаріуса або іншої посадової особи, яка вчиняє нотаріальну дію; якщо угода, заява чи інший документ підписано за відсутності цих посадових осіб, громадянин повинен особисто підтвердити, що документ підписаний ним.

Принцип обґрунтованості нотаріальних дій, зміст якого означає, що всі дії нотаріуса мають відповідати дійсним обставинам, а його висновки повинні бути обґрунтованими.

Для реалізації цього принципу законодавство передбачає певні правові гарантії.

По-перше, нотаріус має право витребувати додаткові документи й відомості, необхідні для вчинення нотаріальної дії (ст. 46 Закону України «Про нотаріат»).

По-друге, нотаріус встановлює особу громадянина (ст. 43 Закону), перевіряє дієздатність громадянина і правоздатність юридичної особи, повноваження представника (ст. 44 Закону), а посвідчуючи угоди і вчиняючи деякі інші нотаріальні дії - справжність підписів заінтересованих осіб (ст. 45 Закону). При посвідченні угод перевіряються дійсні наміри сторін (ст. 54 Закону).

По-третє, для забезпечення об'єктивного підходу до вчинення нотаріальних дій Закон регулює певні обмеження у праві здійснення нотаріальних дій. Це необхідно, щоб запобігти використанню службового становища і необ'єктивності у вирішенні питань, пов'язаних з вчиненням нотаріальних дій (ст. 9 Закону).

Принцип одноособового ухвалення рішення по конкретному нотаріальному провадженню впливає із ч. 2 ст. 7 Закону, а також норм про особисту відповідальність, порядку призначення і порядку звільнення з посади нотаріуса;

Принцип сприяння громадянам та організаціям у здійсненні їхніх прав і законних інтересів. Принциповим положенням у діяльності нотаріуса та інших посадових осіб, які вчиняють нотаріальні дії, є їхній обов'язок сприяти громадянам та організаціям у здійсненні їхніх прав та законних інтересів, щоб юридична необізнаність не була використана на шкоду заінтересованим особам (ст. 5 Закону).

Принцип національної мови. Відповідно до змісту цього принципу нотаріальне провадження здійснюється українською мовою чи мовою більшості населення місцевості. Для забезпечення реалізації принципу заінтересованим особам, котрі не володіють мовою, якою здійснюється нотаріальне діловодство, тексти оформлюваних документів повинні бути перекладені нотаріусом або перекладачем (ст. 15 Закону)[1].

Нотаріальне діловодство в Україні здійснюється державною мовою. Якщо особа, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, не володіє державною мовою, за її заявою тексти оформлюваних документів мають бути перекладені нотаріусом або перекладачем мовою, якою вона володіє[2].

Принцип додержання таємниці вчинюваних нотаріальних дій. Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, зобов'язані додержувати таємниці цих дій (ст. 8 Закону). Це означає, що вони не можуть розголошувати відомості, що стали їм відомі в зв'язку з вчиненням нотаріальних дій. Вимога додержання таємниці вчинюваної нотаріальної дії стосується не тільки змісту дії, а й самого факту її вчинення. Це правило поширюється і на той час, коли вони вже не працювали в нотаріальній конторі.

Обов'язок додержувати таємниці вчинюваних нотаріальних дій поширюється також на осіб, яким про вчиненні нотаріальні дії стало відомо в зв'язку з виконанням ними службових обов'язків[1].

Висновки:

Значення принципів діяльності нотаріату в Україні полягає в тому, що:

1) принципи є основою для моделювання правових норм і одночасно об'єднання всіх норм і інститутів в одну галузь права, тобто є індивідуалізуючою ознакою даної галузі права;

2) шляхом аналізу принципів ми прийдемо до кращого розуміння і тлумачення норм законодавства;

3) принципи не тільки характеризують нотаріат України, але і є основною умовою для порівняння норм, які регулюють діяльність нотаріату, з нормами, які регулюють діяльність інших органів.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 № 3425-ХІІ // (електронний ресурс) <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012 № 5029-VI // (електронний ресурс) <http://zakon.rada.gov.ua>.

М. Єсип

Науковий керівник – ас. С. С. Василів

ДИТЯЧИЙ БУДИНОК СІМЕЙНОГО ТИПУ – ФОРМА ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Актуальність теми. Феномен соціального сирітства притаманний багатьом країнам світу. На жаль, Україна не належить до тих небагатьох, які цю проблему вирішили. Навпаки, кризові явища у житті нашого суспільства вплинули і на сім'ю як його соціальний інститут. Зрозуміло, що протягом ХХ століття сім'я в Україні переживала глибокі зміни, які торкалися всіх аспектів існування цього давнього соціального інституту. І сьогоднішні зміни обумовлюються як закономірними зрушеннями в житті нашого народу, так і окремими подіями – складними соціальними катаклізмами, що серйозно деформували і без того не завжди послідовний процес модернізації сім'ї. І ще один феномен, який досить важко зафіксувати, спираючись на статистичну інформацію, – це процес «розмивання» системи поведінкових норм у сфері шлюбу та сім'ї, а також уявлень про зміст сімейних обов'язків, результатом чого є відокремлення сім'ї від батьківства, збільшення кількості неповних сімей[6, №7-8].

Мета моєї статті полягає в тому, щоб переконатися чи належним чином держава дотримується норм закону, чи ці дитячі будинки сімейного типу сприяють нормальному розвитку дітей позбавлених батьківського піклування та чи доцільним є створення таких будинків на майбутнє.

Для досягнення даної мети я використала такі **завдання**:

- знайти відповідне відображення в законодавчих актах України;
- знайти позитивні і негативні моменти в існуванні таких сімейних будинків дитячого типу;
- як ведеться контроль з боку держави, в особі органів опіки та піклування за такими закладами.

Згідно ч.3 ст. 52 Конституції України зазначається, що утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу[1]. А відповідно до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» до категорії дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віднесено дітей, єдиний або обидва із батьків яких: померли, невідомі, позбавлені батьківських прав, визнані в судовому порядку недієздатними, безвісно відсутніми чи оголошені померлими; надали згоди на усиновлення; більше шести місяців не проживають разом із дитиною та без поважних причини не беруть участі в її вихованні та утриманні, не виявляють щодо дитини батьківської уваги та турботи[3].

Створення дитячого будинку сімейного типу регламентується нормативними актами, зокрема Сімейним кодексом України та Положенням про дитячий будинок сімейного типу, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 564 від 26.04.2002 р.